

ГЕНЕЗИС ПРИКЛАДНОГО (ТУРИСТИЧНОГО) ГОСПОДАРСТВОЗНАВСТВА: ПОЛТАВСЬКИЙ ВИМІР ФІЛОСОФСЬКОЇ ТРАДИЦІЇ

Зусиллями вітчизняних науковців, в першу чергу В.С. Пазенка і В.К. Федорченка, сформована наука туризмологія як методологічна основа теорії туризму [11;12;17]. Економічний блок проблем туризмології складають дослідження економіки туризму як науки, механізму функціонування ринку туристичних послуг, економічних чинників сталого розвитку туризму в Україні [17, с.231-253]. Економічна концепція туризму дістала розвитку завдяки дослідженням вітчизняних науковців В.Ф. Кифяка, М.П. Мальскої, С.В. Мельниченко, Г.І. Михайліченко, Т.І. Ткаченко та ін. Разом з тим актуальними, на нашу думку, є дослідження туризму як господарського феномену з позиції постнекласичної економічної науки.

Геокультурні особливості історичної Полтавщини персоніфікуються в особистісному вимірі. Власне філософську традицію започатковує найбільш відомий (у т.ч. для широкого загалу) мандрівний (що важливо в розкритті означеної нами теми дослідження) український філософ Г.С. Сковорода (1722-1794), який народився в с. Чорнухи. Сучасником і земляком Г.С. Сковороди з Полтави був П. Величківський. Потребує наукової рефлексії спадщина І.П. Котляревського (1769-1838), М.В. Гоголя (1809-1852) стосовно проблем геофілософії, сутності господарства, подорожей тощо [7]. В Полтавській губернії народився і отримав освіту в Полтавській семінарії найвизначніший український філософ ХІХ ст. П.Д. Юркевич (1827-1874). Дослідники вказують на вплив П.Д. Юркевича на формування світогляду знаного філософа В.С. Соловйова, який, до речі, вважав П.Д. Юркевича своїм вчителем [18, с.3]. Сам С.В. Соловйов (1853-1900) походив по матері з української шляхетної родини Романових, а двоюрідним прадідом його по цій лінії був Г.С. Сковорода [15, с.3].

Оригінальним внеском в економічну науку є філософія господарства С.М. Булгакова (1871-1944) – великого філософа, економіста і богослова. В київський період свого життя і творчості (1901-1906) С.М. Булгаков викладав в Політехнічному інституті і

Київському університеті, а також прочитав цикл лекцій публічного характеру на різноманітні теми. Серед них – лекцію «Про філософські погляди Володимира Соловйова», яка була прочитана у 1903 р. в Києві, Полтаві і Кишиневі [5,с.571; 6,с.6]. На основі переробленої лекції ним підготовлений і опублікований у 1903 р. нарис «Що дає сучасній свідомості філософія Володимира Соловйова?» [5, с.с.571-637].

Сучасний період розвитку філософії господарства пов'язаний з іменем Ю.М. Осипова [1;2], а в Україні – В.Д. Базилевича, В.В. Ільїна [3;4] та ін. Особливо слід звернути увагу на творчий доробок Г.В. Задорожного, уродженця Полтавської області (с.м.т. Опішня Зіньківського р-ну).

Проведений нами аналіз змісту наукового журналу «Социальная экономика», головним редактором якого є Г.В. Задорожний, дозволяє стверджувати, що за період 2001-2015 р.р. відбулася суттєва послідовна якісна еволюція поглядів науковця. Основним вектором розвитку філософсько-методологічних засад дослідження економіки став перехід від наукової проблематики теоретичного аналізу відносин і механізмів соціальної економіки до православної за своєю суттю філософії господарства. Нами в процесі дослідження місця туристичного бізнесу в структурі соціальної економіки використане сформульоване Г.В.Задорожним положення, що соціальна економіка повинна слугувати сутнісному розвитку людини, яка самореалізується в процесі усвідомленого господарювання як виробництва життя. На наш погляд, наведений вище принцип служіння економіки людині, а не навпаки, відповідає соціальній направленості туристичного бізнесу, обумовлює соціально-відповідальну поведінку інвесторів і менеджменту [14]. Виключно важливим є розуміння триалектичної сутності людинорозмірності досліджень сфери туризму, авторського бачення Г.В. Задорожним механізмів розвитку соціального партнерства [10, с.7-32].

В процесі аналізу міжнародного досвіду розвитку відносин та організаційних форм партнерства в сфері туризму нами виокремлені такі його форми, як глобальне, міжцивілізаційне, міждержавне, міжрегіональне, партнерство в межах єврорегіонів, державно-приватне, партнерство туроператорів некомерційного і комерційного характеру, партнерство підприємств туристичного бізнесу регіону у формі створення громадських об'єднань, відповідальне внутрішньо-корпоративне партнерство в туристичних мережах, партнерство туристичного лідера з членами групи тощо. Нами сформульований висновок щодо свідомого розвитку відносин

партнерства як поєднання довіри і відповідальності, важливої (поряд з соціальними мережами, нормами, інституціями тощо) компоненти соціального капіталу сфери туризму.

Таким чином, нами розглянута можливість імплементації певних положень філософії господарства до розвитку туризмознавства. Обґрунтована Г.В. Задорожним особистісна методологія господарствознавства [9] дозволяє нам сформулювати наукову проблему генезису туристичного господарствознавства з метою поглиблення туризмологічного знання.

Список використаних джерел:

1. Антология современной философии хозяйства / под ред. Ю.М. Осипова: В 2т. Т.1. – М.: Магистр, 2008. – 832 с. 2. Антология современной философии хозяйства / под ред. Ю.М. Осипова: В 2т. Т.2. – М.: Магистр, 2008. – 880 с. 3. Базилевич В.Д. Метафизика экономики / В.Д. Базилевич, В.В. Ильин. – 2-е изд.испр. и доп. – К.: Знання; М.: Рыбари, 2010. – 925 с. 4. Базилевич В.Д. Философия экономики. История / В.Д. Базилевич, В.В. Ильин. – К.: Знання; М.: Рыбари, 2011. – 927 с. 5. Булгаков С.Н. От марксизма к идеализму. Статьи и рецензии. 1895-1903 / С.Н. Булгаков; сост., вст. статья и комментарии В.В. Сапова. – М.: Астрель, 2006. – 1008 с. 6. Булгаков С.Н. История экономических и социальных учений / С.Н. Булгаков; вступ.статья, сост. и примеч. В.В. Сапова. – М.: Астрель, 2007. – 988 с. 7. Гоголь Н.В. Размышления о Божественной Литургии: Сборник / Н.В. Гоголь. – М.: Эксмо, 2006. – 800 с. 8. Задорожний Г.В. Личность как начало координат реактуализации политэкономических исследований / Политическая экономия: прошлое, настоящее, будущее. II часть. [текст]: монография // под.ред. В.М. Гейца, В.Н. Тарасевича. – К.: ЦУЛ, 2014. – С.263-286 9. Задорожний Г.В. Человекомерная экономическая наука: проблемы методологии / Г.В. Задорожний, О.Г. Задорожная. – Харьков: ВННОО имени В.И. Вернадского, 2015. – 416 с. 10. Модернізація туризмознавства: теорія і практика партнерства: монографія / [авт.кол.]; за заг.ред. Г.П. Скляра. – Полтава: ПУЕТ, 2015. – 372 с. 11. Пазенок В.С. Туризмология. Теоретический образ туризма/В.С. Пазенок. – К.: Альтерпрес, 2012. – 277 с. 12. Пазенок В.С. Філософія туризму: навчальний посібник / В.С. Пазенок, В.К. Федорченко. – К.: Кондор, 2009. – 268с. 13. Перший етап модернізації економіки України: досвід та проблеми / О.М. Алимов, О.І. Амоша та ін.; за заг.ред. В.І. Ляшенка. – ІЕП НАН України, КПУ. – Запоріжжя, 2014. – 798 с. 14. Проблеми розвитку туристичного бізнесу: монографія / за заг. ред. Г.П. Скляра, В.Г. Шкарупи. – Полтава: ПУЕТ, 2013. – 233 с. 15. Соловьев В.С. Философское начало цельного знания / В.С. Соловьев. – Мн.: Харвест, 1999. – 912 с. 16. Соловьев В.С. Чтения о богочеловечестве. Духовные основы жизни. Оправдание добра / В.С. Соловьев. – Мн.: Харвест, 1999. – 912 с. 17. Туризмология: концептуальні засади теорії туризму: монографія / [В.К. Федорченко, В.С. Пазенок, О.А. Кручек та ін.]. – К.: ВЦ «Академія», 2013. – 368 с. 18. Юркевич П.Д. Философские произведения / П.Д. Юркевич. – М.: Изд-во «Правда», 1990. – 672 с.